УДК 364:001.8:165.1
DOI https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2026.111.12

Кивлюк О. П.
orcid.org/0000-0002-7900-9299
Павлова О. Ю.
orcid.org/0000-0002-0593-1336

КОГНІТИВНІ МЕХАНІЗМИ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ МІЖДИСЦИПЛІНАРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ: ФІЛОСОФСЬКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ

Соціальна робота як галузь наукового знання та професійної діяльності, що поєднує процеси продукування теоретичного й емпіричного знання з інтеграцією міждисциплінарних підходів, потребує постійної філософської рефлексії та методологічного осмислення процесів інтерпретації наукових результатів. У статті обґрунтовано, що когнітивна інтерпретація результатів міждисциплінарних досліджень є самостійним професійно-пізнавальним процесом, який забезпечує інтеграцію доказового знання, професійного досвіду, етичних принципів і контекстуальних особливостей конкретної соціальної ситуації. Науковий доробок доводить, що її філософсько-методологічне підґрунтя формується сучасними підходами до наукового пізнання, які розглядають інтерпретацію як відкритий, рефлексивний і контекстуально зумовлений процес. На основі аналізу сучасних наукових праць запропоновано авторське бачення структури когнітивних механізмів інтерпретації, яка охоплює селекцію, категоризацію, систематизацію, структурування, концептуальне перекодування, контекстуалізацію, критичне оцінювання, рефлексію та синтез наукових результатів. Продемонстровано, що ефективність функціонування цих механізмів визначається взаємодією професійного досвіду, когнітивної емпатії, морально-етичних орієнтирів і умов реалізації професійного рішення. Запропоновано визначення когнітивної інтерпретації як процесу трансформації міждисциплінарного знання у професійно обґрунтовані рішення; окреслено основні ризики когнітивної інтерпретації, пов'язані з когнітивними викривленнями, інформаційним перевантаженням і дисциплінарним редукціонізмом. Перспективи подальших досліджень пов'язано з розробленням методологічних підходів до оцінювання когнітивної компетентності соціальних працівників та емпіричною перевіркою впливу когнітивних механізмів і когнітивних викривлень на якість професійного прийняття рішень.

Ключові слова: *когнітивні механізми, соціальна робота, міждисциплінарне дослідження, когнітивна інтерпретація, філософсько-методологічні засади, наукові дослідження, когнітивна емпатія, критичне мислення.*

Філософія як світоглядно-методологічна основа пізнання та фундамент для всіх наук перебуває у складному взаємозв'язку зі становленням та розвитком соціогуманітарної сфери, де соціальна робота не є винятком. У цьому контексті філософія зберігає методологічну значущість, оскільки не лише пропонує іншим наукам концептуальні підходи, способи теоретичного узагальнення та принципи критичного аналізу, а й сама збагачується результатами міждисциплінарних наукових пошуків.

Отже, особливої актуальності в контексті зазначеного взаємообміну набуває і соціальна робота, де дослідження даної проблем потребує поєднання філософської рефлексії, критичного мислення, емпіричного аналізу та міждисциплінарної інтерпретації. Соціальна робота як науково-практична галузь звертається до філософських засад задля осмислення цінності людської гідності, соціальної справедливості, відповідальності, солідарності та гуманістичних підстав професійної діяльності. Водночас, відбувається розширення меж філософського знання через актуалізацію питань соціальної вразливості, нерівності, життєстійкості, інституційної підтримки та етичних меж світу людини.

Класичний тип раціональності передбачав орієнтацію на об'єктивність, емпірику, індукцію, верифікацію, однозначність причинно-наслідкових зв'язків та прагнення до універсальних моделей. Однак у контексті соціальної роботи такі підходи виявляються недостатніми, оскільки соціальні проблеми мають багатовимірний характер і не можуть бути повністю пояснені лише за допомогою лінійних причинно-наслідкових схем. Трансформація усталених дисциплінарних меж та очевидна значимість міждисциплінарних підходів також стали предметом філософської рефлексії, в першу чергу, в контексті розвитку соціальних наук.

Саме тому сучасне філософське осмислення соціальної роботи потребує переходу від класичного уявлення про раціональність до більш відкритих, міждисциплінарних і контекстуально чутливих моделей пізнання. Вони дають змогу враховувати не лише об'єктивні соціальні чинники, а й суб'єктивний досвід людини, ціннісні орієнтири професійної допомоги, інституційні умови соціальної підтримки та складність взаємодії між особистістю, спільнотою і суспільством.

Метою статті є дескрипція та аналіз когнітивних механізмів інтерпретації результатів міждисциплінарних досліджень у соціальній роботі та обґрунтування їх філософсько-методологічних засад.

Міждисциплінарність є природною ознакою досліджень у соціальній роботі, що поєднує в собі наукове пізнання з практичною діяльністю, у межах якої психологічні, освітні, медичні, правові, соціокультурні, політичні та релігійні чинники інтегруються та утворюють системно-структурну взаємодію інтерпретації результатів наукового пошуку та належних стратегій професійної реалізації. Варто наголосити, що міждисциплінарні дослідження у соціальній роботі виконують системоутворювальну функцію, оскільки забезпечують інтеграцію теоретичних положень, методологічних підходів і емпіричних даних різних галузей знань для комплексного аналізу соціальних проблем та обґрунтування професійних рішень.

Саме міждисциплінарний підхід дозволяє сформувати цілісне уявлення про сутність соціальної проблеми, визначити взаємозв’язок її структурних елементів, адекватно оцінити складність соціальних процесів, вибудувати науково обґрунтовані підходи до реагування на нові соціальні виклики, розробити та втілити комплексні механізми її вирішення.

Філософське осмислення когнітивної інтерпретації результатів міждисциплінарних досліджень спирається на сучасне розуміння наукового пізнання як відкритого, контекстуально зумовленого та рефлексивного процесу. На відміну від класичної раціональності, сучасні підходи розглядають інтерпретацію як активне конструювання смислу, що формується у взаємодії наукових доказів, професійного досвіду, ціннісних орієнтирів і конкретної соціальної ситуації. Відповідно, філософські засади когнітивної інтерпретації доцільно розглядати крізь призму кількох взаємопов’язаних методологічних підходів, які пояснюють механізми формування професійного знання в соціальній роботі. Так, герменевтика пояснює інтерпретацію як процес осмислення наукових результатів, феноменологія й конструктивізм акцентують увагу на суб’єктивному досвіді, професійній рефлексії та когнітивній емпатії, а критичний реалізм і постнекласична раціональність підкреслюють контекстуальність соціальної реальності й необхідність інтеграції різних наукових перспектив.

У сукупності ці підходи дають змогу розглядати когнітивну інтерпретацію як механізм трансформації результатів міждисциплінарних досліджень у професійно обґрунтовані рішення, що поєднують доказовість, етичну відповідальність, рефлексію та практичну доцільність.

Зазначені філософсько-методологічні положення набувають особливого значення в умовах сучасних соціальних трансформацій, коли інтерпретація результатів міждисциплінарних досліджень безпосередньо впливає на якість професійних рішень у соціальній роботі.

Повномасштабна війна, збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб, ветеранів, осіб з інвалідністю, сімей, які втратили житло чи засоби існування, актуалізують необхідність інтеграції результатів досліджень різних наук для розроблення ефективних моделей соціальної підтримки, психосоціальної реабілітації, соціальної адаптації та відновлення людського потенціалу. Тобто специфікою осмислення феномену соціальної роботи в Україні є його трансформація в умовах війни [3; 11].

Проте проблема полягає в тому, що автоматичної трансформації наукових результатів у ефективні соціальні практики не відбувається, бо виникає потреба у міждисциплінарному узгодженні, врахуванню контекстуальності та варіативності, критичній інтерпретативності. Професійні висновки, що спираються виключно на результати наукового дослідження, можуть помилково інтерпретуватися, посилюючи ризики необґрунтованих рішень та мати негативні етичні та соціально-правові наслідки. Тобто для соціальної роботи ця проблематика має виняткову значимість.

Зазначені методологічні положення зумовлюють необхідність звернення до сучасних наукових підходів, у яких проблема когнітивної інтерпретації міждисциплінарного знання розглядається як одна з передумов ефективної професійної діяльності соціального працівника.

Соціальна робота є вже достатньо сформованою самостійною галуззю науково-практичного знання, що має відповідний, усталений тематичний горизонт. Тим не менш наукові розробки останнього десятиліття продемонстрували життєздатність таких класичних тем як: філософські засади соціальної роботи, її етичні принципи та когнітивно-інтерпретаційними механізмами, а також значимість філософських підходів щодо осмислення етапів становлення соціальної роботи.

Питання інтерпретації наукового знання у соціальній роботі розглядалася у працях як закордонних, так і українських дослідників: Б. Тайлора й А. Віттакера [17], Е. Муллена та ін. [13], А. Ньюберрі [14], О. Кравченко [3], Т. Семигіної [4], Н. Кабаченко, О. Бойко [2], Т. Тарасенко, Н. Сорокіної [5] та інших, які аналізували когнітивні механізми рефлексивного осмислення наукових результатів, варіативність та контекстуальність їх інтерпретації, модуси трансформації результатів досліджень та ефективність імплементації у практику соціальної роботи.

Узагальненню філософських засад концептуалізації соціальної роботи присвячені праці Т. Гамільтона [10], Д. Кліффорда [7], П. Тілліха [18].

Регулярно в сфері соціальної роботи відбувається актуалізація напрямків наукового дослідження, які пов’язані з гострими проблемами сьогодення, наприклад: пандемії (Ф. Мішна та ін. [12], С. Аллманг та ін. [6]); антирасизму (Т. Фрідлайн та ін. [8], Б. Валлер та ін. [19]); імплементацій штучного інтелекту в полі соціальної роботи (Д. Паттон та ін. [15], Ф. Рімера [16]).

У своїх дослідженнях А. Ньюберрі репрезентує методологічну спорідненість герменевтики – як теорії, методу, мистецтва розкриття смислу – із соціальною роботою, оскільки остання суб’єктивно орієнтована щодо практичної спрямованості на кінцевого споживача соціальної послуги [14]. Тобто, герменевтична можливість є принциповою для аналізу когнітивних механізмів інтерпретації результатів міждисциплінарних досліджень у соціальній роботі, оскільки показує, що вона завжди спирається на попередні смислові структури та досвід практичної діяльності.

Розглядаючи обґрунтовані соціальні практики як механізм трансформації наукового знання, Е. Муллен, С. Бледсо та Дж. Белламі акцентують на наявності невідповідності між знанням, отриманим у результаті наукових досліджень, і його фактичним використанням у практиці соціальної роботи [13]. Ефективне

впровадження обґрунтованих підходів щодо реалізації соціальної роботи потребує безперервної освіти, систематичного професійного зростання, критичного аналізу наукових результатів та їх виваженої імплементації в практичну діяльність. Цей процес повинен передбачати впровадження інноваційних практик соціальної роботи з рахуванням конкретних умовах, ситуаційної специфіки, соціокультурного контексту, ресурсних можливостей, міждисциплінарної взаємодії, врахування умов змін соціального середовища та потреб отримувачів послуг [13].

В українському науковому дискурсі із соціальної роботи розглядаються різні аспекти цієї проблематика, зокрема: міждисциплінарна спрямованість соціальної роботи в межах її наукової автономії (Т. Семигіна) [4], наративне осмислення як індивідуального так і соціального досвіду (Н. Кабаченко та О. Бойко) [2], удосконалення процесу професійної підготовки соціальних працівників шляхом поєднання теоретичного знання, дослідницьких методик та практичного досвіду (Н. Гусак та А. Костюкевич) [1] тощо.

Українська дослідниця Т. Семигіна наголошує, що «соціальна робота як незалежна дисципліна має високий ступінь міждисциплінарності. Однак не слід плутати останню з незалежністю дисципліни: особливість соціальної роботи як прикладної дисципліни для роботи з проблемами людей на різних рівнях – від індивідуального до загальнодержавного – передбачає можливість аналізувати такі проблеми з різних поглядів, застосовуючи теорії, що традиційно вважаються соціологічними чи психологічними або належать до сфери соціальної політики» [4, с. 58].

Отже, аналіз сучасних досліджень свідчить про наявність значного наукового доробку щодо міждисциплінарності соціальної роботи, доказової практики, професійного прийняття рішень та когнітивної емпатії. Водночас відсутня цілісна концептуалізація когнітивної інтерпретації результатів міждисциплінарних досліджень як багаторівневого процесу, що інтегрує філософські засади пізнання, професійний досвід, рефлексію та етичні орієнтири. Саме ця обставина визначає логіку подальшого дослідження.

Б. Тейлор і А. Віттакер, у свою чергу, акцентують увагу, на значенні та ефективності прийняття професійних рішень в соціальній роботі, що формуються на перетині когнітивних механізмів, практичного досвіду, емоційного та дієвого рівнів емпатії, моральних установок і умов реалізації конкретної ситуації [17]. Інтерпретація результатів досліджень в соціальній роботі апріорі носить міждисциплінарний характер, не може відокремлюватися від системно-структурного професійного представлення та залежить від комплексу взаємопов'язаних чинників, що визначають якість аналізу інформації, її практичного осмислення та застосування в конкретній професійній ситуації.

Спираючись на результати проведеного аналізу, пропонуємо авторську модель когнітивної інтерпретації результатів міждисциплінарних досліджень у соціальній роботі, яка поєднує власне когнітивні механізми та чинники, що визначають ефективність їх функціонування у професійній діяльності соціального працівника.

Власне когнітивні механізми забезпечують первинну обробку та інтеграцію результатів міждисциплінарних досліджень; вони охоплюють сприйняття інформації, її критичний аналіз, інтерпретацію, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, оцінювання достовірності отриманих доказів та їх інтеграцію у професійне знання. Ефективність реалізації цих механізмів залежить від низки професійних та особистісних чинників, що розглядаються нижче.

Одним із ключових чинників ефективного функціонування когнітивних механізмів є практичний досвід, який передбачає накопичення професійних знань і навичок, сформованих у процесі безпосередньої роботи з різними категоріями клієнтів та вирішення соціальних проблем і сприяє правильній інтерпретації результатів міждисциплінарних досліджень, їх адаптації до конкретних умов діяльності, врахуванню типових і нетипових ситуацій, а також розвитку професійної інтуїції, що доповнює доказовий підхід до прийняття рішень.

Поряд із практичним досвідом важливим чинником когнітивної інтерпретації виступає емпатія. Її емоційний та дієвий рівні визначають здатність соціального працівника не лише розуміти емоційний стан, потреби та переживання клієнта (емоційний компонент), а й трансформувати це розуміння у відповідні професійні дії, спрямовані на підтримку, захист і покращення його благополуччя (дієвий компонент). Емпатія забезпечує більш глибоку інтерпретацію даних досліджень крізь призму індивідуальної життєвої ситуації клієнта, що сприяє прийняттю рішень, орієнтованих на його реальні потреби та ресурси.

Не забуваємо й про складову емпатії, що відображає здатність особистості до усвідомленого інтелектуального розуміння переживань, мотивів, переконань і соціальної позиції іншої людини, як необхідної передумови соціального діалогу, взаємного визнання, формування культури співіснування та гармонізації суспільних відносин, а саме про її когнітивний бік. К. Гердес і Е. Сігал пропонують власну модель когнітивної емпатії для соціальної роботи, яка ґрунтується на «особистісно-середовищному» підході. «Ця модель відображає підхід «особа-середовище» в соціальній роботі та відданість соціальній справедливості, що є основною цінністю професії. Модель, складається з трьох компонентів, кожен з яких базується на попередній частині:

1) афективна реакція на емоції та дії іншої людини;

2) когнітивна обробка власної афективної реакції, а також точки зору іншої людини;

3) свідоме прийняття рішення щодо емпатійних дій» [9, с. 120].

Важливу роль у забезпеченні обґрунтованості когнітивної інтерпретації відіграють морально-етичні установки соціального працівника, які включають систему професійних цінностей, етичних принципів, норм

соціальної справедливості, поваги до людської гідності, автономії особистості, конфіденційності та відповідальності. Саме вони визначають етичну допустимість використання результатів міждисциплінарних досліджень у практиці соціальної роботи, допомагають долати ціннісні конфлікти, забезпечують дотримання професійних стандартів і сприяють прийняттю рішень, що відповідають найкращим інтересам клієнта.

Завершальним чинником ефективної когнітивної інтерпретації є умови реалізації професійного рішення, які охоплюють аналіз контексту професійної діяльності та сукупності зовнішніх і внутрішніх умов, що впливають на процес прийняття професійного рішення й визначають можливість практичного застосування отриманих доказів. До них належать особливості соціального контексту, правове регулювання, доступність ресурсів, часові обмеження, міжвідомча взаємодія, рівень ризику, індивідуальні характеристики клієнта, специфіка його соціального оточення та актуальні потреби. Аналіз цих умов дозволяє адаптувати інтерпретацію результатів міждисциплінарних досліджень до конкретного випадку, забезпечуючи обґрунтованість, доцільність і ефективність професійного втручання.

Узагальнення наведених положень дозволяє розглядати когнітивну інтерпретацію результатів міждисциплінарних досліджень як самостійний професійно-пізнавальний процес, що забезпечує трансформацію міждисциплінарного наукового знання у практично обґрунтовані рішення. У цьому контексті пропонуємо таке авторське визначення. Когнітивну інтерпретацію результатів міждисциплінарних досліджень у соціальній роботі можна визначити як процес активного генерування професійної квінтесенції шляхом селекції (селективна увага дозволяє виокремити показники, поняття, дані, які вважатимуться релевантними), категоризації (виявлення ризиків, ресурсів, резильєнтності, вразливості, включення/виключення і т.д., що створює передумови для когнітивної редукції), систематизації наукових результатів (практичного фактажу) за їх тематичною належністю, рівнем аналізу, методологічним походженням і практичною значущістю, структурування (встановлення зв’язків та взаємозалежності між окремими даними в межах практичного досвіду з метою формування універсальної моделі соціальної ситуації), концептуального перекодування (створення спільної «науково-професійної мови» задля узгодження змісту неоднозначних понять в межах міждисциплінарної інтеграції), контекстуалізації, критичного оцінювання через призму емпатійності та перспективного мислення, рефлексивності та синтезу наукових результатів з урахуванням ситуаційної конкретики, суб’єктності й аксіологічного виміру отримувача соціальних послуг.

Висновок. Отже, міждисциплінарність виступає фундаментальною характеристикою соціальної роботи, забезпечуючи інтеграцію знань різних наук для комплексного аналізу соціальних проблем. Проведене дослідження підтвердило, що когнітивна інтерпретація результатів міждисциплінарних досліджень є необхідною передумовою прийняття обґрунтованих рішень у соціальній роботі, а ефективність цього процесу визначається не лише якістю наукових доказів, а й їх рефлексивним осмисленням, професійним досвідом, контекстом практичної діяльності та ціннісно-етичними орієнтирами соціального працівника.

Когнітивну інтерпретацію результатів міждисциплінарних досліджень у соціальній роботі визначено як процес активного генерування професійного знання шляхом селекції, категоризації, систематизації, структурування, концептуального перекодування, контекстуалізації, критичного оцінювання, рефлексії та синтезу наукових результатів з урахуванням практичного досвіду, соціального контексту, суб’єктності й аксіологічного виміру отримувача соціальних послуг.

Водночас існують певні ризики когнітивної інтерпретації результатів міждисциплінарних досліджень в соціальній роботі, а саме: систематичний пошук та інтерпретація лише тих доказів, що підтверджують сформульовану гіпотезу; надмірний вплив первинної (авторитетної) інформації, що формує напрямок подальшої інтерпретації; евристична доступність; надмірна впевненість та ігнорування меж власної компетентності; фреймінг; інформаційне перевантаження; дисциплінарний редукціонізм.

Це актуалізує необхідність розвитку критичного мислення, рефлексивної культури та міждисциплінарної компетентності соціальних працівників і визначає перспективи подальших досліджень, пов’язаних з розробкою методологічних підходів до оцінювання когнітивної компетентності фахівців соціальної сфери та емпіричною перевіркою впливу особистісних когнітивних викривлень на якість професійного прийняття рішень.

Використана література:

1. Гусак Н. Є., Костюкевич А. С. Особливості підготовки соціальних працівників у Школі соціальної роботи НаУКМА. Наукові записки НаУКМА. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. 2014. Т. 162. С. 56–61.
2. Кабаченко Н., Бойко О. Наративний метод у професійній підготовці соціальних працівників. Соціальна робота та соціальна освіта. 2020. Вип. 2(5). С. 150–158. DOI: 10.31499/2618-0715.5.2020.220805
3. Кравченко О. Соціальна робота в громаді в умовах війни. Zeszyty Naukowe Collegium Witelona. 2022. № 1(42). С. 63–70. DOI: 10.5604/01.3001.0015.8922.
4. Семигіна Т. В. Освіта та професійна підготовка соціальних працівників: стислий огляд світової практики. Наукові записки НаУКМА. Педагогічні, психологічні науки та соціальна робота. 2011. Т. 123. С. 54–60.
5. Тарасенко Т., Сорокіна Н. Перегляд етичних принципів соціальної роботи в Україні: науковий, освітній та професійний аспекти. Соціальна робота та соціальна освіта. 2024. № 1(12). С. 55–65. DOI: 10.31499/2618-0715.1(12).2024.305110
6. Allmang S., Plummer J. A., Copeland V., Riascos M. C. Untangling the effects of COVID-19 on youth employment: directions for social work research. Journal of the Society for Social Work and Research. 2022. Vol. 13, № 3. P. 433–439. DOI: 10.1086/720981
7. Clifford D. J. Philosophy and social work: the legitimation of a professional ideology. Radical Philosophy. 1982. URL: https://www.radicalphilosophy.com/article/philosophy-and-social-work (дата звернення: 08.07.2026).

8. Friedline T., Cross F., Doyle K., Lacombe-Duncan A., Schultz K. Dismantling white supremacy and promoting antiracism in social work: tensions, paradoxes, and a collective response. Journal of the Society for Social Work and Research. 2023. Vol. 14, № 1. P. 87–99. DOI: 10.1086/721800
9. Gerdes K. E., Segal E. A. A social work model of empathy. Advances in Social Work. 2009. Vol. 10, № 2. P. 114–127. DOI: 10.18060/235
10. Hamilton T. D. Philosophical foundations, social power and social work practice : dissertation. Las Vegas : University of Nevada, 1998. URL: http://dx.doi.org/10.25669/19sz-ji9y (дата звернення: 08.07.2026).
11. Kravchenko O., Kolyada N., Honchar I. Training of future social workers to volunteer activity. Social Work and Education. 2025. Vol. 12, № 3. P. 332–343. DOI: 10.25128/2520-6230.25.3.3
12. Mishna F., Milne E., Bogo M., Pereira L. F. Responding to COVID-19: new trends in social workers' use of information and communication technology. Clinical Social Work Journal. 2021. Vol. 49. P. 484–494. DOI: 10.1007/s10615-020-00780-x
13. Mullen E. J., Bledsoe S. E., Bellamy J. L. Implementing evidence-based social work practice. Research on Social Work Practice. 2008. Vol. 18, № 4. P. 325–338. DOI: 10.1177/1049731506297827
14. Newberry A. M. Social work and hermeneutic phenomenology. Journal of Applied Hermeneutics. 2012. Article 14. P. 1–18. DOI: 10.55016/ojs/jah.v2012Y2012.53219. URL: https://cjc-rcc.ucalgary.ca/index.php/jah/article/download/53219/pdf
15. Patton D. U., Landau A. Y., Mathiyazhagan S. ChatGPT for social work science: ethical challenges and opportunities. Journal of the Society for Social Work and Research. 2023. Vol. 14, № 3. P. 553–562. DOI: 10.1086/726042
16. Reamer F. G. Artificial intelligence in social work: emerging ethical issues. International Journal of Social Work Values and Ethics. 2023. Vol. 20, № 2. P. 52–71. DOI: 10.55521/10-020-205
17. Taylor B., Whittaker A. Professional judgement and decision-making in social work. Journal of Social Work Practice. 2018. Vol. 32, № 2. P. 105–109. DOI: 10.1080/02650533.2018.1462780
18. Tillich P. The philosophy of social work. Journal of Visual Impairment & Blindness. 1964. Vol. 58, № 3. P. 68–73. DOI: 10.1177/0145482X6405800302
19. Waller B. Y., Maleku A., Quinn C. R., Barman-Adhikari A., Martinez L. S., Traube D., Bellamy J. L. Just research: advancing antiracist and antioppressive social work research. Journal of the Society for Social Work and Research. 2022. Vol. 13, № 4. P. 637–644. DOI: 10.1086/712808

References:

1. Husak, N. Ye., & Kostiukevych, A. S. (2014). Osoblyvosti pidhotovky sotsialnykh pratsivnykiv u Shkoli sotsialnoi roboty NaUKMA [Features of social workers' training at the NaUKMA School of Social Work]. *Naukovi zapysky NaUKMA. Pedahohichni, psykholohichni nauky ta sotsialna robota*, 162, 56–61.
2. Kabachenko, N., & Boiko, O. (2020). Naratyvnyi metod u profesiinii pidhotovtsi sotsialnykh pratsivnykiv [Narrative method in professional training of social workers]. *Sotsialna robota ta sotsialna osvita*, 2(5), 150–158. https://doi.org/10.31499/2618-0715.5.2020.220805
3. Kravchenko, O. (2022). Sotsialna robota v hromadi v umovakh viiny [Community social work in wartime]. *Zeszyty Naukowe Collegium Witelona*, 1(42), 63–70. https://doi.org/10.5604/01.3001.0015.8922
4. Semyhina, T. V. (2011). Osvita ta profesiina pidhotovka sotsialnykh pratsivnykiv: Styslyi ohliad svitovoi praktyky [Education and professional training of social workers: A brief review of world practice]. *Naukovi zapysky NaUKMA. Pedahohichni, psykholohichni nauky ta sotsialna robota*, 123, 54–60.
5. Tarasenko, T., & Sorokina, N. (2024). Perehliad etychnykh pryntsypiv sotsialnoi roboty v Ukraini: Naukovyi, osvitnii ta profesiinyi aspekty [Revision of ethical principles of social work in Ukraine: Scientific, educational and professional aspects]. *Sotsialna robota ta sotsialna osvita*, 1(12), 55–65. https://doi.org/10.31499/2618-0715.1(12).2024.305110
6. Allmang, S., Plummer, J. A., Copeland, V., & Riascos, M. C. (2022). Untangling the effects of COVID-19 on youth employment: Directions for social work research. *Journal of the Society for Social Work and Research*, 13(3), 433–439. https://doi.org/10.1086/720981
7. Clifford, D. J. (1982). Philosophy and social work: The legitimation of a professional ideology. *Radical Philosophy*. https://www.radicalphilosophy.com/article/philosophy-and-social-work
8. Friedline, T., Cross, F., Doyle, K., Lacombe-Duncan, A., & Schultz, K. (2023). Dismantling white supremacy and promoting antiracism in social work: Tensions, paradoxes, and a collective response. *Journal of the Society for Social Work and Research*, 14(1), 87–99. https://doi.org/10.1086/721800
9. Gerdes, K. E., & Segal, E. A. (2009). A social work model of empathy. *Advances in Social Work*, 10(2), 114–127. https://doi.org/10.18060/235
10. Hamilton, T. D. (1998). *Philosophical foundations, social power and social work practice* [Doctoral dissertation, University of Nevada, Las Vegas]. UNLV Retrospective Theses & Dissertations. http://dx.doi.org/10.25669/19sz-ji9y
11. Kravchenko, O., Kolyada, N., & Honchar, I. (2025). Training of future social workers to volunteer activity. *Social Work and Education*, 12(3), 332–343. https://doi.org/10.25128/2520-6230.25.3.3
12. Mishna, F., Milne, E., Bogo, M., & Pereira, L. F. (2021). Responding to COVID-19: New trends in social workers' use of information and communication technology. *Clinical Social Work Journal*, 49, 484–494. https://doi.org/10.1007/s10615-020-00780-x
13. Mullen, E. J., Bledsoe, S. E., & Bellamy, J. L. (2008). Implementing evidence-based social work practice. *Research on Social Work Practice*, 18(4), 325–338. https://doi.org/10.1177/1049731506297827
14. Newberry, A. M. (2012). Social work and hermeneutic phenomenology. *Journal of Applied Hermeneutics*, Article 14, 1–18. https://doi.org/10.55016/ojs/jah.v2012Y2012.53219
15. Patton, D. U., Landau, A. Y., & Mathiyazhagan, S. (2023). ChatGPT for social work science: Ethical challenges and opportunities. *Journal of the Society for Social Work and Research*, 14(3), 553–562. https://doi.org/10.1086/726042
16. Reamer, F. G. (2023). Artificial intelligence in social work: Emerging ethical issues. *International Journal of Social Work Values and Ethics*, 20(2), 52–71. https://doi.org/10.55521/10-020-205
17. Taylor, B., & Whittaker, A. (2018). Professional judgement and decision-making in social work. *Journal of Social Work Practice*, 32(2), 105–109. https://doi.org/10.1080/02650533.2018.1462780
18. Tillich, P. (1964). The philosophy of social work. *Journal of Visual Impairment & Blindness*, 58(3), 68–73. https://doi.org/10.1177/0145482X6405800302

19. Waller, B. Y., Maleku, A., Quinn, C. R., Barman-Adhikari, A., Martinez, L. S., Traube, D., & Bellamy, J. L. (2022). Just research: Advancing antiracist and antioppressive social work research. *Journal of the Society for Social Work and Research*, 13(4), 637–644. https://doi.org/10.1086/712808

O. Kyvliuk, O. Pavlova. Cognitive mechanisms of interpreting the results of interdisciplinary research in social work: philosophical and methodological foundations

This study analyzes the characteristics of utilizing international financial assistance within the social protection sector of Ukraine under martial law. It is demonstrated that the full-scale war has significantly increased the demand for social support and heightened the reliance of the social protection system on international financial and humanitarian aid. The research substantiates that such support has become a vital instrument for ensuring national social resilience, enabling the state to fulfill its core social mandates amidst severe budgetary deficits, large-scale internal displacement, and the destruction of critical social infrastructure.

The methodology encompasses systematic, comparative, and statistical analysis of official data, alongside the synthesis of materials regarding the activities of international organizations, government institutions, and contemporary scholarly literature. By examining the utilization of aid at the national, regional, and local levels, the study provides a comprehensive assessment of its role in maintaining the functionality of the social protection system.

The findings indicate that international assistance has been a critical factor in sustaining Ukraine’s social safety net, contributing to the stability of social welfare payments, mitigating poverty, and supporting the most vulnerable segments of the population. However, the study identifies several challenges that impede the efficiency of these efforts, including insufficient targeting of certain programs, fragmented coordination between donors and state authorities, uneven regional coverage, labor shortages, the digital divide, and underdeveloped mechanisms for evaluating the social impact of aid. Finally, the article outlines strategic directions to enhance the effectiveness of international assistance.

Key words: *cognitive mechanisms, social work; interdisciplinary research, cognitive interpretation, philosophical and methodological foundations, scientific research, cognitive empathy, critical thinking.*

Дата першого надходження статті до видання: 13.07.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 01.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 25.09.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0